

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ОМУЌЗГОРИИ
ТОҶИКИСТОН ДАР ШАҲРИ ПАНҶАКЕНТ**

**ПАЁМИ ДОНИШКАДА
ТАФАККУРИ ТАЪРИХ
АНВОРИ ИЛМ**

**ВЕСТНИК ИНСТИТУТА
ПОЗНАНИЕ ИСТОРИИ
СВЕТОЧ НАУКИ**

**BULLETIN OF THE INSTITUTE
KNOWLEDGE OF HISTORY
LIGHT OF SCIENCE**

Нашри махсус/Специальное издание/Special edition

Панчакент-2023

[https:// Dotpanj.tj](https://dotpanj.tj)

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШКАДАИ ОМУЗГОРИИ
ТОҶИКИСТОН ДАР ШАҲРИ ПАНЧАКЕНТ**

МАВОДИ

**Анҷумани илмӣ-амалии байналмиллалии “Хонишҳои V – уми Артуҷ”
бахшида ба “Масоили мубрами илмҳои педагогӣ, иҷтимоӣ-гуманитарӣ ва
фанҳои дақиқ дар замони муосир”, 4-6 июли соли 2023 дар Донишкадаи
омузгории Тоҷикистон дар шаҳри Панчакент**

МАТЕРИАЛЫ

**Научно-практической международной конференции “V – e Artuchevskie
чтения”, посвященной «Актуальным вопросам филологических, социально-
гуманитарных и естественных наук в современное время», 4-6 июля 2023
года в Таджикском педагогическом институте в городе Пенджикент**

MATERIALS

**Scientific and practical international conference “IV - s Artuchs Readings”,
dedicated to “Actual Issues of Philological, Social, Humanitarian and Natural
Sciences in modern times”, July 4-6, 2023 at the Tajik Pedagogical Institute in the
city of Penjikent**

Панчакент - 2023

МУАССИС:

Донишкадаи омӯзгорӣ

Тоҷикистон дар ш.Панҷакент

МАВОДИ Анҷумани илмӣ-амалии байналмиллалӣ “Ҳонишҳои V – уми Арғуч” бахшида ба “Масоили мубрами илмҳои педагогӣ, иҷтимоӣ-гуманитарӣ ва фанҳои дақиқ дар замони муосир”, 4-6 июли соли 2023 дар Донишкадаи омӯзгорӣ Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент. Ҷилди II. – 844 с.

МАТЕРИАЛЫ Научно-практической международной конференции “V – e Artuchevskie chteniya”, посвященной «Актуальным вопросам филологических, социально-гуманитарных и естественных наук в современное время», 4-6 июля 2023 года в Таджикском педагогическом институте в городе Пенджикент. Том II. – 844 с.

MATERIALS Scientific and practical international conference “IV - s Artuchs Readings”, dedicated to “Actual Issues of Philological, Social, Humanitarian and Natural Sciences in modern times”, July 4-6, 2023 at the Tajik Pedagogical Institute in the city of Penjikent. Vol. II. – 844 s.

Баъзе фикр ва хулосаҳои дар маҷалла омада бо нуқтаи назари таҳририят соғор наомаданаши мумкин аст. Барои дурустии иқтибос, ҳавола, пайнавиштҳои дараҷаи илмӣ, услуб ва баёни мақолаҳо муаллифҳо масъуланд.

Мнение редколлегии не всегда совпадает с мнением авторов. За достоверность цитат и ссылок, научный уровень, стилистику статей ответственны авторы.

The opinion of the editorial board does not always coincide with the opinion of the authors.

The authors are responsible for the reliability of citations and references, the scientific level, and the style of the articles.

Дар вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10.04.2023 ба қайд гирифта шудааст (№1283/МҚ-97, №284/МҚ-97, №285/МҚ-97)

Сармуҳаррир:

Ансори Муаззамхон, профессор

Мухаррири масъул:

Воҳидов Шодмон, д.и.т., профессор

Котиби масъул:

Шарифова Гулшарӣ, н.и.ф., дотсент

Манзил:

735500, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти

Суғд, ш.Панҷакент, хиёбони Рӯдакӣ – 106. t-mail: pamir555@inbox.ru

Ҳайати таҳрирӣ/Редакционная коллегия:

Азизов А.А. д.ф.п.профессор (Тоҷикистон)

Аминов Б. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Аханов Б.Ф. к.п.н. дотсент (Қазоқистон),

Ғаффоров Ш.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Ғойибов Б.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Джумаев М.И.н.ф.пед., профессор

(Ўзбекистон)

Исакова М.С. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Киямов Н.С. д.п.н., профессор (Ўзбекистон)

Қобулов Э.О., д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Қурбонов Ш. Ф. н.и.бостон. (Тоҷикистон)

Лурье П.Б. н.ф.ф. (Россия)

Мирзаев Н. М. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Мирзоюнус М.М.д.ф.ф., профессор

(Тоҷикистон)

Мунинов А.Қ. т.ф.д.профессор (Туркия)

Мухамедова Д.Ғ. д.ф.равон.профессор

(Ўзбекистон)

Набиев В. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)

Наҷмиддинов Ф.Н. д.ф.и. дотсент (Тоҷикистон)

Нормуронова Г.Б. д.ф.т., профессор

(Ўзбекистон)

Петрусевич А.А., д.ф.п., профессор (Россия)

Расулов А.И. д.ф.равон.профессор

(Ўзбекистон)

Раҳимов Н. д.ф.т., профессор (Тоҷикистон)

Резван Е. д.ф.т.профессор. (Россия)

Сабури Х. М. д.ф.п.профессор (Тоҷикистон)

Саидов И.М. д.ф.т.профессор (Ўзбекистон)

Сафаев Н.С. д.ф.равон.профессор

(Ўзбекистон)

Сафаров Т. Т.ф.н.дотсент (Ўзбекистон)

Турсунов С.Н. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Холиқова Р.Э. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Ҳайитов Ш.А. д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Шамсиев Ў.Б. д.ф.равон.профессор

(Ўзбекистон)

Шанкар М. (Исроил)

Шарапов Ш.Ҳ.д.ф.п.профессор (Тоҷикистон)

Шодиева Ш. PhD аз фанни таърих.

(Ўзбекистон)

Эргашев Ж.Ю. PhD аз фанни таърих.

(Ўзбекистон)

Эркинов А. С. д.ф.ф., профессор (Ўзбекистон)

Эрназаров Ф.Н.д.ф.т. профессор (Ўзбекистон)

Эшов Б.Дж, д.ф.т., профессор (Ўзбекистон)

Эшонқулов И. н.ф.ф., дотсент (Ўзбекистон)

Нашри махсус

Специальный выпуск

Special edition

© ДОТП, “Анвори илм”, соли 2023.

METHODS OF NAMUNAI GALLI MAS'ALAGOI TIBBE

Dustnazar Saidovich Shermatov, Abduqabbor Ashurovich Tuychiev, Azizai Maruf

SEI "ATSMU", Tajikistan

SEI "Penjikent Medical College", Tajikistan

Annotation. The article discusses a technique for solving medical problems using a formula in physics. Presented tasks of varying degrees of complexity that occur in the human body. This knowledge is necessary for the understanding of modern methods of diagnosis and treatment, in order to increase the level of knowledge of medical specialists.

Key words: oscillations, sound, pressure, doctor, X-ray, blood, diagnostics, treatment, organism, ultrasound.

Адабиёт:

1. Ремизов А.Н., Максина А.Г., Потапенко А.Я. Медицинская и биологическая физика/ А. Н. Ремизов, А.Г. Максина, А.Я. Потапенко// -Москва, Дрофа, 2004.-560с.

2. Антонов В.Ф., Черныш А.М., Козлова Е.К., Коржуев А.В. Физика и биофизика/ В.Ф. Антонов, А.М. Черныш, Е.К. Козлова, А.В. Коржуев // - Москва, Гэотар-Медиа, 2008.-480с.

3. Шерматов Д.С., Туйчиев А.А.Курси лексияҳо аз физикаи тиббӣ ва биологӣ/ Д.С. Шерматов, А.А.Туйчиев //-Душанбе, 2021, -197 с.

4. Ремизов А.Н., Максина А.Г. Сборник задач по медицинской и биологической физике/ А.Н. Ремизов, А.Г. Максина\\-Москва, Дрофа,-2008. -189 с.

5. Шерматов Д.С., ва дигарон Корҳои лабораторӣ аз фанни физикаи тиббӣ/ Д.С. Шерматов//-Душанбе, Маориф, -256 С.

6. Туйчиев А.А., Муротова Ч.Дж., Асалшоев П. Медицинские задачи по термодинамики// А.А. Туйчиев,Ч.Дж. Муротова, П. Асалшоев // Материалы Республиканской научно-практической конференции на тему «Математические и компьютерные моделирование физических процессов» посвященной 20-летию изучения и развития естественных, точных и математических дисциплин в сфере науки и образования (09 февраля 2023года). –Душанбе, ТНУ, с-188-190

Шодиева Шахло Солиевна

Бухоро давлат университети доценти. т.ф.ф.д.(PhD)

БУХОРО ҲУКМДОРЛАРИНИНГ ВАЛИАХДЛИК МАСАЛАЛАРИ

Тарихда ҳукмронлик қилган сулолалар ва уларнинг ҳокимият терасига келиши ҳақида сўз борар экан, ҳукмдорларнинг тахтга ўтириш удумлари ёхуд хон кўтариш маросимлари кўпчилик учун жуда қизик. Ўзбекистон тарихида, айниқса, Бухоро тарихида катта аҳамиятга эга бўлган ҳукмрон сулолалар фаолиятини манба ва адабиётлар орқали таҳлил этиш шуни кўрсатадики, уларнинг тахтга чиқиши, шунингдек, валиахдлик масалалари ўзига хос анъанага эга.

Ҳукмдорлик, тахт маросимлари ҳақида сўз борар экан, валиахдлик масалалари ҳам бевосила шулар билан боғлиқ жараён сифатида намоён бўлади. Ҳар бир ҳукмдор тахтга чиқар экан, сулола вакиллари орасидан давлат ишларига лаёқати баланд, ҳар томонлама ҳукмродлик сифатларига эга бўлган номзодни танлаб ўзининг валиахди сифатида эълон қилган. Бу ҳолат ҳам турк-мўғул анъаналари асосида давом этиб келаётган эди. “Тахт ворисини танлашда Чингизхон, катта ҳарбий талантга эга Тулуйдан ҳам кўра, ҳеч нарсадан қайтмас характери ва зўровонлик сиёсати билан отасининг ишини давом эттираётган Чигатойдан ҳам кўра

танловини сахий, самимий юмшоқ табиат бўлган Угедейда тўхтатди. Чингизхондаги барча сифатлар бир вақтнинг ўзида бирор бир ўғлида жамланмаган эди. Унинг ҳар бир ўғлида ўзининг фақатгина маълум бир характери шаклланган бўлиб, улардан бирортасини ворис сифатида танлашни хохламади. Унинг фикрича, ўзидан кейин ҳокимият ва салтанат барча фарзандлар томонидан биргаликда бошқарилиб, уларни ўзининг Чингизхондай ақли, шижоати, иродаси уйғунлашган шахс бўлмаса ҳам жозибали ахлоқий характери билан бирлаштириши мумкин бўлган шахс бу - Угедей деб тан олган. Угедей ҳали Чингизхон тирик бўлган вақтдаёқ ворис деб эълон қилинган. Бу қарор барча иштирокчилар томонидан катта яқдиллик билан қабул қилинган бўлиб, бу ҳолат Чингизхоннинг қарори тўғрилигидан, Угедей ҳам отасининг ишончини оқлаганлигидан дарак беради”⁴²⁶. Чингизхон ўлиmidан олдин ўз ўрнига Угедейни тайинлаганда, сайлов билан хон танлаш усулининг зарарли эканини билгани ҳолда, мана шу урф-одатни йўқотмоқчи бўлган бўлиши эҳтимол. Аммо унинг империяси ривожлана боргани сари ортиб борган ва кучли бўлган аслзодаларни (ёки қабила оқсоқолларини) у хон сайловини бекор қилишга мажбур қила олармиди? Мўғул Қонунларига кўра Қурултойда ҳокимлар, лашкарбошилар ва бошқалар томонидан сайланмасдан ўзини хон деб эълон қилган киши ўлим жазоси билан жазоланади. Агар хонни давлат қонунлари билан ҳисоблашмагани учун тахтдан олсалар, унда уни дарҳол ўз қариндошлари билан ва атрофидаги яқин кишилари билан қалъага қамаш даркор. Оила аъзоларининг қамаш кераклигининг сабаби – улар бахтсизлик аломати бўлиб. қасос олиш учун ҳаракат қилишлари мумкин. тахтдан олиб ташланган хон ва унинг бахтсизлигига шерик бўлганларни ҳамма керакли нарсалар билан таъминлаб туриш керак. Лекин ҳеч ким бу давлат жиноятчилари билан алоқа қилмаслиги керак. Юқорида таҳлил қилганимиз Шайбонийлар сулоласи вакиллари қадимги удумга қаттиқ амал қилнаг ҳолда тахтга чиққан ҳукмдор сулоланинг ўзидан кейинги ёши катта вакилини валиаҳд сифатида эълон қилган. Бироқ ўзбек хонлари мўғул қонун қоидаларининг анча енгиллашган, реформага учраган шаклини қабул қилиб унга амал қилганлар. Тахтга чиқиш ёки валиаҳдлик масалалари ҳам ижтимоий ҳаётнинг ўзгариб боргани сари жамият талабларига мослашиб, мўътадиллашиб борган. Кейинги сулолалар даврида бу масалалар анчайин ўзгаришга учради. Айниқса, Манғит амирлари даврига келиб тахт отадан ўғилга мерос сифатида ўтадиган бўлиб қолди. Бундай ҳолат Хива ва Қўқон хонликларида ҳам яққол кўзга ташланади. Шайбонийлардан Абдуллахон II замонидан бошлаб валиаҳдни мамлакатнинг стратегик жиҳатдан муҳим ҳисобланган вилояти - Балхга ҳоким қилиб тайинлаш анъана сифатида бошлаб берилди.

“...Олий асос Балхни тоъбелари ва кенг атрофи билан жаноб фарзандимиз Жонибий (Абдулмўмин)га топширдик...ва у вилоят аъёнлари, ватандошлари муомала арбоблари ва қолган зироат аҳиллари ва саноат эгалари ул салтанат тожининг дурраси ва мамлакат кўзининг курраси фарзандимизни ўзларига истиқлоллик ҳоким ва волий билсинлар. Молу дунё, ҳосилот ва муаммоларини унинг омилларига тамом ва камол билан етказсинлар ва вилоят мутаважиҳотларининг адосида ҳеч бир узру баҳона келтирмасинлар. Ва ўзларини яқши адоликда ожиз ва молларни тамоман етказишда ўзларини кам тутмасинлар. Бизнинг амру фармонимизни фармонбардорлик билан қабул қилсинлар, токи марҳаматнинг зиёдатига ва отифатнинг камолига муносиб бўлсалар агар худо хохласа⁴²⁷”.

Шайбонийлар даврида бошланган бу анъана аштархонийлар даврига келиб расмий одатга айланиб қолди. Аштархоний ҳукмдор Боқимухаммад 1602 йилда

⁴²⁶Бартольд В.В. Сочинения. Том I. Туркестан в эпоху монгольского нашествия. Москва. 1963. С-529. -765.

⁴²⁷ Ҳофиз Таниш ал-Бухорий. Абдуллонома. 2 китоб. Т.: Шарқ, 2000. 136-бет, -288 б.

Балхни қўлга киритиб, уни укаси Валимуҳаммадга ҳадя қилган. 1605 йилда Боқимуҳаммадхон вафот этгач тахтга унинг укаси Балх ҳокими Валимуҳаммад ўтиради. Яна бир ҳукмдор Имомқулихон мамлакатни бошқараётган вақтда унинг укаси Нодирмуҳаммад Балх ҳокими айни вақтда эса унинг валиахти эди. Нодирмуҳаммад тахтга чикганида Балх вилояти ҳокимлигига ўғли Субхонқулихонни тайинлади. Гарчи Нодирмуҳаммадни катта ўғли Абдулазиз отасидан сўнг хонлик тахтини эгаллаган бўлсада, балхда ҳукмронлик қилаётган Субхонқули Султон Абдулазизхон ҳокимиятига бўйсунмайди, амалда Балхни мустақил бошқаради⁴²⁸. 1861 йилда Абдулазизхон тахтни укаси Субхонулихонга топшириб ўзи ҳаж сафарига жўнайди. Субхонқулихон даврида ҳам унинг ўғиллари ўртасида Балх ҳокимияти учун кураш янада авж олади. Ҳукмдор ўз валиахтини расман эълон қилмасда қайсидир бир шахзодани Балх вилояти ҳокимлигига тайинлаш орқали уни ўз валиахти деб танлаганлигидан дарак берар эди. Субхонқулихон ҳокимият тепасига келгач ўғиллари орасида ўзининг адалотпарварлиги, оқиллиги билан ажралиб турадиган тўнғич фарзанди бўлмиш Искандар Муҳаммадхонни тахт вориси сифатида ислом дини гумбази бўлмиш Балх вилояти ҳокимлигига тайинлади. Аммо Субхонқулихоннинг бошқа бир ўғли Абулмансурхон ўз акаси Искандар Муҳуммад Муқимхонни захарлаб, ўзи Балх вилояти ҳокимлиги тахтини эгаллайди⁴²⁹. Субхонқулихон Абулмансурхоннинг ўзига бино қўйган, тажанг, кўпол феълени билган ҳолда ўзининг валиахти сифатида Ибодулла Султонни Балх вилояти ҳокимлигига тайинлашга қарор қилади. Бундан хабар топган бир гуруҳ мухолифатчи маҳаллий амалдорлар “Биз Абулмансурхондан ўзгасини Балх вилояти ҳокими сифатида кўришни истамаймиз”. 1683 йил Балхлик амирлар ёрдамида Абулмансурхон Балх тахтини эгаллади, аммо унинг ҳукмдорлиги узокқа чўзилмади. Туркман уруғидан бўлган Хожа Кеш – Нодир мироб томонидан уюштирилган фитна қурбони бўлди. Балхлик амирлар бу гал Сиддиқ Муҳаммад Султонни Балх ҳокими қилиб кўтардилар⁴³⁰. Юқоридагилардан кўриниб турибдики, Балх вилояти нафақат геостратегик жихатан, балки, валиахтлар бошқарадиган ҳудуд бўлганлиги учун ҳам ҳукмдорнинг барча ўғиллари Балх вилояти тахтини кўзлаганлар. Балхни бошқариб турган шахзода алалоқибат мамлакат ҳукмдорлиги тахтига чиқиши маълум эди.

Манғит ҳукмдорлари даврига келиб валиахтлик масалаларида ҳам бир қатор янги ланишлар бўлганини кузатиш мумкин. Аштархонийлар ҳукмронлигининг сўнги йилларида ўзаро зиддиятлар ва тахт учун курашлар авж олган бир пайтда мамлактнинг кўпгина бекликлари марказий ҳокимиятдан мустақил равишда фаолият юрита бошлади. Балх вилояти ҳам шулар жумласидан эди. Манғит амирлари ҳокимиятни эгаллаган вақтда Балх вилояти амирлик тасарруфида эмас эди. 1758 йилда Тошкент, Қўқон, Марв, Балх, Қундуздан элчилар келиб, Муҳаммад Раҳимхон ҳокимиятини тан олганликларини билдирганлар⁴³¹. Бу эса айни вақтда Балхнинг мустақил ҳудуд эканлигидан далолат беради. Эндиликда валиахдлар бошқарадиган ҳудуд мақоми Қарши беклигига ўтди. Манғит амирлари Қарши беклигига отамерос мулк сифатида қараганлар. Қачонлардир сулола асосчиси бўлмиш Муҳаммад Раҳим ва унинг отаси Муҳаммад Ҳокимбий (Ҳакимбий) ҳам қарши шаҳри ҳокими бўлган эди⁴³². Ушбу ҳудуд амирликда катта нуфузга эга бўлиб бораётган бекликлардан бири

⁴²⁸ Эшов Б.Ж, Одилов А.А. Ўзбекистон тарихи. I жилд. Т.: 2014, 390-392-бет -490 б.

⁴²⁹ Муҳаммед Юсуф Мунши. Муқим –ханская история “тарих-и Муқим –хани”. Т.: 2010. С- 101-103. – 296 с.

⁴³⁰ Муҳаммед Юсуф Мунши. Муқим –ханская история “тарих-и Муқим –хани”. Т.: 2010. С- 106. – 296 с.

⁴³¹ Эшов Б.Ж, Одилов А.А. Ўзбекистон тарихи. I жилд. Т.: 2014, 404-405-бет -490 б.

⁴³² Анатолий Сагдуллаев ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи: давлат ва жамият тараққиёти. I қисм. Т.: Академия, 2000. 179 -бет. -272 б

бӯлиб, Бухоро тахти ворисларининг Қаршида ҳокимлик қилиши одат тусига айланганлигини кўриш мумкин. Амир Шохмурод ўғли амир Ҳайдарни ўзининг вориси сифатида Қарши ҳокимлигига тайинлайди. XVIII аср охири XIX аср бошларига келиб Кармана беклигининг нуфузи ҳам Қарши беклигидан кам бўлмаган равишда ортиб борди. Эҳтимол, Кармананинг ерости ва ерусти табиий бойликларга сероб эканлиги бунга сабаб бўлган бўлиши мумкин (Ш.Ш.). Шохмуроднинг вафотидан сўнг тахтга ўтирган амир Ҳайдар шахзода Умарни валиахд сифатида Кармана ҳокими этиб тайинлаган.

Шоев А.

**Муҳандиси технологияҳои иттилоотӣ Донишкадаи исломии Тоҷикистон ба
номи Имоми Абзам – Абӯҳанифа**

ТАЪЛИМ БО УСУЛИ ТЕХНОЛОГИЯҲОИ ИТТИЛООТӢ ДАР МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТӢ МИЁНА, КАСБӢ ВА ОЛӢ ДАР ЗАМОНИ МУОСИР

Равандҳои иттилоотӣ ба воситаи технологияҳои пеш мераванд, ки онҳоро технологияҳои иттилоотӣ мегӯянд. Мафҳуми «технологияи иттилоотӣ» (ТИ)⁴³³ ҳамради мафҳуми англисии information technology (IT)⁴³⁴ мебошад. Тавре медонем, технологияи иттилоотиро технологияи компютерӣ низ мегӯянд. Калимаи «технология — techne» юнонӣ буда, маънояш маҳорат, санъат, тавоноӣ, ухдабароӣ ва кордонӣ мебошад.

Технологияи иттилоотӣ раванDEST, ки бо истифода аз маҷмӯи воситаҳо ва усулҳои коркарду интиқоли додаҳо ва иттилооти аввала, барои ба даст овардани иттилооти сифатан нав пешбинӣ шудааст.

Агар ҳадафи асосии технологияи истехсолоти моддӣ? истехсоли маҳсулоти моддии талаботи инсонро қонеъкунанда бошад, он гоҳ ҳадафи технологияи иттилоотӣ истехсоли иттилоотест, ки дар асоси он қарори идорӣ қабул карда мешавад.

Технологияҳоро шартан ба ду намуд ҷудо мекунанд: моддӣ ва иттилоотӣ. Ин технологияҳо ба ҳамдигар ҳам монандӣ ва ҳам аз якдигар тафовут доранд. Тарзи амалишавии технологияҳои моддӣ ва иттилоотиро бо ҳамдигар муқоиса кардан мумкин аст.

Дар замони муосир барои дар амал харҷ намудани раванди технологӣ ва автоматонии корхонаҳову муассисаҳо, аз он ҷумла муассисаҳои таълимӣ чиҳати таълиму тадрис ва омӯзиши ҳуди технологияҳои иттилоотӣ диққати махсус додан лозим аст. Сараввал яке аз омилҳои муҳими татбиқи раванди технологӣ ва автоматикунонии корхонаҳову муассисаҳо, аз он ҷумла муассисаҳои таълимӣ ин таъмини системаи компютерҳои таълимӣ ва баъдан ташкил намудани базаи маълумот мебошад.

Технологияи таълимӣ – улуми хоси истифодаи амалии методҳои таълимӣ мебошад. Яъне роҳҳои амалан истифода бурдани усули таълимие, ки барои донишандӯзии хонандагон кӯмакрасон хоҳад буд, ба шумор меравад. Бо назардошти эълон шудани асри 21 – асри технологияи иттилоотӣ ва инноватсионӣ,

⁴³³ Технологияи иттилоотӣ.

⁴³⁴ Information technology (IT) - технологияи иттилоотӣ.

Мундарижа/оглавление

Р/Т	НОМИ МУАЛЛИФОН	НОМИ МАҚОЛА	Саҳифа/стра ница
1.	Муртазаев У.И., Таджикский государственный педагогический университет им. С. Айни. Бахриев С.Х., Институт водных проблем, гидроэнергетики и экологии НАН Таджикистана. Бахриев М.Х., Предприятие «Султон-Сохиб сервис». Бобоев Н.Д. Кулябский государственный университет им. А. Рудаки.	ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ ТУРИСТИЧЕСКИХ ДЕСТИНАЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ ТАДЖИКИСТАН	3
2.	Мухамеджанова Вера кандидат исторических наук, доцент. University of Science and technologies г. Ташкент (Узбекистан)	МЕЖЭТНИЧЕСКИЕ БРАКИ: ИСТОРИЧЕСКИЕ ТРАДИЦИИ И СОВРЕМЕННОСТЬ	11
3.	Mukhammadiev Otabek, Deputy Director of Imam Bukhari international scientific-research center,	МОВАРОУННАҲР ҲУДУДИДА ҲАДИС ИЛМИ РИВОЖИ(БУХОРО ВА САМАРҚАНД)	16
4.	Мухторзода Киромиддин Тоҷиддин номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, мудири кафедраи ҳуқуқшиносии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”	ЗАРФИЯТҲОИ УСУЛИИ ҲИФЗИ СОҲИБИХТИЁРӣ, ИСТИҚЛОЛИЯТИ ДАВЛАТӢ ВА ТАМОМИЯТИ АРЗӢ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН	25
5.	Мухаммадизода М., омӯзгори кафедраи таърихи халқи тоҷики МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров	МУЛОҚОТИ ХОСДЕҲ ВА АҲАМИЯТИ ТАЪРИХИИ ОН	32
6.	Nabiyev Parviz Akbarjonovich PhD student of The Institute of History The Academy of Sciences of Uzbekistan	ETHNOLOGICAL ANALYSIS OF SOME CEREMONIES OF THE MOUNTAIN TAJIKS (IN THE EXAMPLE OF FERGANA VALLEY)	35
7.	Наврӯзова Гулҷехра Нейматовна Бухоро муҳандислик-технология институти “Ижтимоӣ фанлар” кафедраси профессори, фалсафа фанлари доктори	БАҲОУДДИН НАҚШБАНД КАМОЛОТ ДАРАЖАЛАРИ: ЯНГИ ЧИЗГИ	40
8.	Назаров Отабек Музробович Термезский государственный университет Узбекистан	ПОСЛЕДСТВИЯ РЕПРЕССИВНОЙ ПОЛИТИКИ-«ХЛОПКОВОЕ ДЕЛО» В СУРХАНДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ	42
9.	Назаров Отабек Музробович Термиз давлат университети,	ЮЛДУЗИ СЎНГАН ҚАХРАМОН ЁХУД ҚАТАҒОН ҚУРБОНИ	46
10.	Назаров Б.А., ТАТУ Самарқанд филиали “Компютер инжинеринги” факультети декани, Лутфиллаев М.Х.	ДАСТУРИЙ ВОСИТАЛАР ОРҚАЛИ ИНФОРМАТИКА ФАНИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН МЕТОДИКА АСОСИДА ЎҚИТИШ	50

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	СамДУ профессори		
11.	Начмидин Абдулқодир Донишқадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент	ШАЙХ САЪДӢ АЗ ДИДИ АЪЛОХОН АФСАҲЗОД	52
12.	Нематов Л. Х. ГОУ «ХГУ имени акад. Б. Гафурова»	МЕТОДЫ ИЗУЧЕНИЯ УРОВНЯ СФОРМИРОВАННОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗНАЧИМЫХ КАЧЕСТВ ЛИЧНОСТИ У УЧАЩИХСЯ С ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ	63
13.	Ниязов А.С., Муҳаббатов Х.М. Шуъбаи география ва зондунонии фосилавии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон; Донишгоҳи миллии Тоҷикистон; Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ	ҚАЗИЯҲОИ МУТОБИҚШАВӢ БА ТАӢИРӢБИИ ИҚЛИМ ДАР МАМОЛИКИ ОСИӢИ МАРКАЗӢ	70
14.	Норбекова Ф.Р. Узбекистан к.п.н., доц.. Университет прикладных наук	Мультимедийные технологии в обучении	74
15.	Носиров С.Ш. Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон	МУАММОҲОИ ТАШАККУЛИ ДОНИШҲОИ ЗЕӢНИИ ХОНАНДАГОН ДАР АМАЛИЯИ ТАЪЛИМ ВА РОӢҲОИ ҲАЛЛИ ОНҲО	76
16.	Носирова Ситора Шухрат кизи Термиз давлат университети Педагогика институти магистранти	АМИР ТЕМУР ҲАҚИДА ЗАМОНДОШ МУАРРИХЛАРНИНГ ЭСДАЛИКЛАРИ ЭНГ ЯХШИ МАНБА СИФАТИДА	82
17.	Носирова Тиллажон Марказий Осие табоати тиббиети ва табиатни ўрганиш илмий- тадқиқот институти бўлим бошлиғи, илмий тадқиқотчи, фолклоршунос	РОЛИ ФОЛКЛОР ДАР ИНКИШОФИ ТАФАККУРИ КӢДАКОН	86
18.	Nurmatov Shodmon doctoral student of Khujand State University named after academician Bobojon Gafurov Sulaymonova Gulrukhsor – senior lecturer of the Tajik State University of Law, Business and Politics	TAJIKISTAN - A COUNTRY OF INITIATIVE IN WATER AND CLIMATE ISSUES AND GLACIER PROTECTION	91
19.	Нумонова М.Р. старший преподаватель кафедры русского языка и литературы	АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В НАЦИОНАЛЬНЫХ ШКОЛАХ	95
20.	Нышанбай Жанерке Нурлыбеккызы ЕНУ им. Л.Н.Гумилева докторант III курса	1986 ГОДА ГЛАЗАМИ ОЧЕВИДЦЕВ В КАЗАХСТАНЕ	97
21.	Окилова Муътабар Ахмадҷоновна номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи забонҳои форсӣ ва хитойии МДТ-и «ДДХ ба номи академик Б.Гафуров»	КОРБУРДИ ЗАРБУЛМАСАЛУ ТАЪБИРОТИ ХАЛҚӢ ДАР ДОСТОНИ «ҲАСАНИ АРОБАКАШ»-И МИРЗО ТУРСУНЗОДА	101
22.	Olimov U.N. “Shahrisabz” davlat muzey- qo’riqxonasi katta ilmiy xodimi.	OQSAROY MAJMUASIDA OLIV BORILGAN ILMIY TADQIQOTLAR TARIXIDAN	104
23.	Орзиев Махмуд Зайниевич- Бухоро давлат университети, “Жаҳон тарихи” кафедраси доценти, тарих фанлари бўйича фалсафа	БУҲОРО АМИРЛИГИ ҲУДУДИДА ИПАК ЕТИШТИРИЛИШИ ХУСУСИДА	110

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	доктори (PhD)		
24.	Очилов Алишер Тўлис ўғли Бухоро давлат университети доценти, Самарқанд археология институту кичик илмий ходими, т.ф.ф.д. (PhD) Аббосов Аббосали Зарифович – Бухоро давлат университети магистранти	БУХОРО ВОҲАСИНИНГ АНТИК ВА ИЛК ЎРТА АСРЛАР ДАВРИНИ АРХЕОЛОГИК ЎРГАНИЛИШИ (XX АСРНИНГ 30-40 ЙИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛГАН АРХЕОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАР МИСОЛИДА)	114
25.	Очилов Улугбек, ТИҚХММИ Миллий тадқиқот университетининг Қарши ирригация ва агротехнологиялар институти катта ўқитувчиси	ДЕСТРУКЦИЯ ТУШУНЧАСИ МАЗМУН- МОҲИЯТИ	119
26.	Очилова Гулмира Мардоновна, т.ф.ф.д. (PhD), Ўзбекистон Фанлар академияси Тарих институти етакчи илмий ходими	ПЎЛАТ СОЛИЕВНИНГ “ЎЗБЕКИСТОН ҲАМ ТОЖИКИСТОН” АСАРИДА XX АСР БОШИ ИҚТИСОДИЙ ТАРИХИНИНГ ЁРИТИЛИШИ	122
27.	Очилова Мехринисо Илхомовна док.и.фил., дотсенти кафедраи забонҳои форси ва чинӣ, МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров»	МАВЗЎИ ВАТАН ВА ВАТАНДЎСТЇ ДАР АШЪОРИ АБУЛҚОСИМ ЛОХУТЇ	127
28.	Пардаев Асрор Каршинский государственный университет Кафедра Всемирной истории доцент, к.и.н.	ПОЛОЖЕНИЕ МЕДИЦИНСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В КАШКАДАРЬИНСКОМ ОАЗИСЕ (НА ПРИМЕРЕ 1986-1990 ГОДОВ)	133
29.	Пардаев Тошкенбой Ражабович, Термиз давлат университети Жаҳон тарихи кафедраси доценти, тарих фанлари доктори	ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДАН КЕЙИН ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАНУБИЙ ВИЛОЯТЛАРИ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ВА САНОАТОДАГИ АҲВОЛ	136
30.	Петрусеви́ч Аркадий Аркадьевич Доктор педагогических наук, профессор кафедры педагогики и психологии Таджикского педагогического института в городе Пенджикенте	РАЗВИТИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ	143
31.	Примова Венера Мусурманкуловна Преподаватель «Русского языка» в University of science and technologies	«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОБУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО»	149
32.	Рабиев Сагторбердӣ Мавлонбердиевич кандидат педагогических наук, доцент ГОУ «Худжандского государствен ного университета имени академика Бободжона Гафурова». Каримов Илхом Исмаилович кандидат педагогических наук, доцент ГОУ «Худжандского государствен ного университета имени академика Бободжона Гафурова».	РАЗВИТИЕ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ СРЕДСТВАМИ ЛИТЕРАТУРНОЙ ИГРЫ	152
33.	Ражабов Қаҳрамон Ўзбекистон Фанлар академияси Тарих институти бош илмий ходими, тарих фанлари доктори, профессор	ТУРКИСТОНДА 1916 ЙИЛИ МАРДИКОРЧИЛИККА ҚАРШИ ҚЎТАРИЛГАН УМУМХАЛҚ ҚЎЗҒОЛОНЛАРИ (ЖИЗЗАХ, ХЎЖАНД, ТОШКЕНТ ҚЎЗҒОЛОНЛАРИ)	158

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

34.	Ражабов Фахридин Тошпўлотович Навоий инновациалар институти	НУРОТАЛИК ТОЖИКЗАБОН ИЖОДКОРЛАР ИЖОДИ ВА МАНБАЛАРИ ХУСУСИДА БАЪЗИ МУЛОҲАЗАЛАР	165
35.	Умарова Шахноза Файзулла кизи магистрант Навоийский государственный педагогический институт Республика Узбекистан	СУБСТАНТИВНАЯ ТРАНСПОЗИЦИЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ И ПРИЧАСТИЙ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ	170
36.	Расулов Ҳаким Маманович, Сиёсий фанлар номзоди, доцент Термиз давлат педагогика институти кафедра мудири Ўзбекистон	ЎЗБЕКИСТОНДА ШАКЛЛАНАЁТГАН СИЁСИЙ МАДАНИЯТНИНГ ОМИЛЛАРИ	172
37.	Рахимджанова Нигора Қудратиллаевна, т.ф.ф.д. (PhD), Ўзбекистон Фанлар академияси Тарих институти етакчи илмий ходими	ТУРКИСТОН ЎЛКАСИ АҲОЛИСИНИНГ МАЪМУРИЯТГА МУРОЖААТЛАРИ ХУСУСИДА (ХЎЖАНД УЕЗДИ МИСОЛИДА)	176
38.	Раҳмонов Мирсаид, ходими калони илмии Институти омузиши масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои АМИТ.	ҚАВОНОН ЗАМИНАГУЗОРУ ЗАМОНАГУЗОРЇ ҚОМЕАИ ҲУШМАНД	179
39.	Раҳмонов Махаммад Ҳабибулло ўғли, Термиз давлат университети Жаҳон тарихи кафедраси ўқитувчиси	СУРХОН ВОҲАСИ ТОҚЧИ ҚАВМИ АҲОЛИСИНИНГ АНЪАНАВИЙ УЙ-ЖОЙЛАРИ ВА УНИНГ ШАКЛЛАНИШ ТАРИХИ	185
40.	Раҳмонов Суннатилло Мавлонович Доцент, Самаркандского государственного института иностранных языков Абдурашидова Рушана Фарходовна – Студентка, Самаркандского государственного института иностранных языков	ДЖАЛАЛИДДИН РУМИ – ВЕЛИКИЙ ПОЭТ, ОДИН ИЗ ПРЕДСТАВИТЕЛЬ УЧЕНИЯ СУФИЗМА	190
41.	Раҳмонов Суннатилло Мавлонович -Доцент, Самаркандского государственного института иностранных языков	КРАТКО О НАУЧНОЕ НАСЛЕДИЕ ДЖЛАЛИДДИНА РУМИ (НА ПРИМЕРЕ “МАКТУБОТ”)	194
42.	Раҳмонова Г.С. Донишгоҳи Давлатии Кўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ	ДОСТОНИ «АСРОР»-И ҒАФФОР МИРЗО ВА ТАКМИЛИ МИНБАЪДАИ ОН (МАСЪАЛАҲОИ МАТНШИНОСӢ)	197
43.	Раҳмонова Н., магистр 1 курса. Узбекистан. Национальный университет имени Мирзо-Улугбека	ИСТОРИЧЕСКИЕ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИИ	202
44.	Меҳринисо Тошпўлотовна Раҳмонова ZARMED UNIVERSITETI Тиллар кафедраси ўқитувчиси	ЎЗБЕГИМ ТОЖИК БИЛАН ...	204
45.	Мавлуда Раҳмонова Бухоро ZARMED университети	БУХОРО ЖАДИДЛАРИ ВА МИЛЛИЙ ТАРАҚҚИЁТ	211
46.	Раҳматова Камола, магистранти курси 2, ихтисоси забон ва адабиёти рус Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент.	МАНОРАИ ЭЙФЕЛ ЯКЕ АЗ МУЪЧИЗАҲОИ ТАЪРИХИИ ҚАҲОН	221
47.	Rahmonova Shahlo Rashidovna Toshkent kimyo texnologiya instituti	ALISHER NAVOIY IJODIDA HUKMDOR	223

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	Shahrisabz filiali sirtqi bo ‘lim boshlig ‘i, katta o ‘qituvchisi	AYOL SIYMOSI VA IJTIMOIU HAYOT	
48.	Раҳматова Дилафрўз, “ТИҚХММИ” МТУнинг Қарши Ирригация ва агротехнологиялар институти ассистенти	ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИДА ДОСТОНЧИЛИК ЙИГИНЛАРИ	229
49.	Раҳматуллоев Исматулло н.и.т Зиёдуллоев С.Қ Донишҷӯи факултети таърих	АСАРИ БОБОҶОН ҒАФУРОВ “ТОҶИКОН” ВА ИСТИФОДАБАРИИ МАВОДИ БОСТОНИ ДАР КИТОБ	232
50.	Раҳматуллоев И. н.и.т. Худоёрова Н.М. н.и.п.	КАШФИЁТИ ҚАЛЪАИ КҶҲИ МУҒ ВА АҲАМИЯТИ ТАЪРИХИИ ОН. (БА ИСТИҚБОЛИ 90 СОЛАГИИ КАШФИЁТИ ТАЪРИХИЮ БОСТОНИИ ҚАЛЪАИ КҶҲИ МУҒ)	235
51.	Рашидов Ойбек Расулович Бухоро давлат университети Жаҳон тарихи кафедраси профессори, т.ф.д (DSc)	ЎЗБЕКИСТОН ҲУДУДИДА МИЛЛИЙ ЗИЁЛИЛАР ВА БОЛЬШЕВИКЛАРНИНГ МАФКУРА МАЙДОНИДАГИ КУРАШИ	238
52.	Рузматова Шаҳодат Абдукаҳхаровна Қўқон давлат педагогика институти Тарих факультети Тарих кафедраси ўқитувчиси	ЎРТА ОСИЁДА БЕВОСИТА ҚЎҚОН ХОНЛИГИДА “ХОНЛИК” УНВОНИ	243
53.	Рустамшо Ҷаҳонгир Рустамшо, номзади илмҳои филологӣ, дотсенти Донишгоҳи давлатии Кўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.	РАВАНДИ БА ДАСТ ОМАДАНИ ВАҲДАТ ВА НАҚШИ БОРИЗИ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР ПОЙДОРИИ ОН	246
54.	Саидзода Шўҳрат, н.и.с., дотсент, мудири, кафедраи сиёсатшиносии ДДҲБСТ	ТОҶИКИСТОН – КИШВАРИ ТАШАББУСКОР ДАР ҲАЛЛИ МУАММОҲОИ УМУМИҶАҲОНИИ ОБУ ИҚЛИМ	249
55.	Салимов Эрач Мирҳасанович, Комилова Зилола Афҳозовна Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров	РАВАНДИ ҶАҲОНИШАВӢ ВА ТАҲДИДҲОИ ОН БА ТОҶИКИСТОНИ МУОСИР	253
56.	Самадова Дилбар Ҳасановна, директори китобхонаи марказии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” дотсенти кафедраи “Журналистика ва назарияи тарҷума”, Зарипова Шаҳноза Тоҳировна, саромӯзгори кафедраи “Иттилоот ва технологияҳои робитавӣ”, МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”	ЗАРУРАТ ВА ОМУЗИШИ НАХУСТИН ПЛАТФОРМАИ ДАЛЕЛСАНҶӢ ДАР ТОҶИКИСТОН	259
57.	Сангирова Дилорам Хужамкуловна Гулистан давлат университети	ТАРИХ ИЛМИГА ҲИССА ҚУШГАН ОЛИМА РОЗИЯ ГАЛИЕВНА МУКМИНОВАНИНГ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИ	266
58.	Саидов И.М. Самаркандский государственный университет имени Шарафа Рашидова (г. Самарканд, Республика Узбекистан)	ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ТУРКЕСТАНА С РОССИЕЙ: ПОМОЩЬ ГОЛОДАЮЩИМ	270
59.	С.Сагтаров доцент кафедр	ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ УСОВЕРШЕНСТВОВАННЫХ	278

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	«Радиоэлектроника» Джизакского политехнического института,	СОЛНЕЧНЫХ ВОДОНАГРЕВАТЕЛЕЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	
60.	Сатторова Замира Абдучабборовна н.и.ф, омузгори кафедраи журналистика ва назарияи тарҷумаи Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров.	НАҚШИ ҲАФТАНОМАИ “СУХАНИ ХАЛҚ” ДАР БОЗТОБИ МАСОИЛИ СИЁСӣ	282
61.	Сафаров Бахтиёр Саттарович Термиз давлат педагогика институти Тарих ва уни ўқитиш методикаси кафедраси катта ўқитувчиси Ўзбекистон	РОССИЯ ИМПЕРИЯСИ ПАХТАЧИЛИК СОҲАСИДА ОЛИБ БОРГАН СИЁСАТИНИНГ СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ДАВРИДА ЯНАДА РИВОЖЛАНИШИ	288
62.	Сафаров Толиб Тоджиевич Доцент кафедраи социально-гуманитарных наук и физической культуры, Бухарского института управления природными ресурсами Национального исследовательского университета “ТИИИМСХ”.	XIX АСРНИНГ ОХИРИДА БУХОРО АМИРЛИГИНИНГ САВДО АЛОҚАЛАРИДА АМУДАРЁ СУВ ЙЎЛИ ҲАМДА ТЕМИР ЙЎЛЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ	292
63.	Сафаров Толиб Тоджиевич Доцент кафедраи социально-гуманитарных наук и физической культуры, Бухарского института управления природными ресурсами Национального исследовательского университета “ТИИИМСХ”.	TURKIY ETNOGRAFIYASIGA XALQLARNING OID AYRIM MA'LUMOTLAR	297
64.	Сирочзода Фотима номзади илмҳои педагогӣ	ХУСУСИЯТҲОИ ТАРБИЯВИИ МЕРОСИ НИЁҒОН	303
65.	Сувонкулов Бехзод ичрооқунандаи вазифаи мудири кафедраи забони англисии Донишқадаи омузгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент	ВИЖАГИҲОИ ТАҒЙИРОТҲОИ ФОНЕТИКӢ ДАР ВОЖАҲОИ ИҚТИБОСИИ ЗАБОНИ АНГЛИСИИ МУОСИР	307
66.	Смирнова Светлана Владимировна начальник отдела экспертизы и реализации образовательных программ Центра развития профессионального образования Департамента образования и науки г. Москвы	ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РУКОВОДИТЕЛЯ ШКОЛЫ: ОСМЫСЛЕНИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПОИСК ЕЕ РЕШЕНИЯ	312
67.	Собиров Толиб Рузиевич профессор кафедраи изобразительного и прикладного искусство Бухарского Государственного Университета	ГЕОМЕТРИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УЗОРОВ ГИРИХ, ИСПОЛЬЗУЕМЫХ В РЕЗЬБЕ ПО ДЕРЕВУ СРЕДНЕЙ АЗИИ В IX-XVII ВВ.	315
68.	Солехзода Сиёвуш, Норов Наимчон, Усдони ДОТП	ТЕХНОЛОГИЯИ ПЕДАГОГИ ВА ИТТИЛОТИИ МУОСИР ДАР РАВАНДИ ТАЪЛИМ	317
69.	Степанова Светлана Ваджиповна, город Зарафшан, Узбекистан	РАЗВИТИЯ УЧЕБНО- ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ УМЕНИЙ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ	320
70.	Темирова Мунира Амиркуловна	СИМОБКЎЗАЧА”ЛАР ҲАҚИҚАТДАН	324

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	Термиз давлат университети таянч докторанти,	“СИМОБ” САҚЛАНГАН КЎЗАЧАЛАРМИ!?	
71.	Тоғаева Анора Зайниддиновна. ЎзР ФА Тарих институти катта илмий ходими, тарих фанлари номзоди.	ПАНЖИКЕНТ ВА ХЎЖАНД МУСТАМЛАКАЧИЛИК ДАВРИДА: АҲОЛИСИ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШИ ВА САНОАТИ	332
72.	Тоҷибоев Шарифчон, номзади илмҳои филология, дотсенти кафедраи адабиёти классикии тоҷики ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров	ВИЖАГИҲОИ СОХТОРИВУ МУНДАРИҶАВИИ МАСНАВИИ “КОРНОМА”-И ИБНИ ЯМИН	336
73.	Темирзода Бахтовар. омӯзгори бахши Таърих ва бостоншиносии АХИҶ Тоҷикистон	КИШВАРШИНОСИ АСРИ XIX АВВАЛИ АСРИ XX-И ТОҶИК АБДУРАҲМОНИ МУСТАҶИР	343
74.	Тўқсанова Зилола, Бухоро давлат университети Физика кафедраси ўқитувчиси	АҲМАД ДОНИШ МЕРОСИДА ФАЛАКИЁТГА ОИД МАЪЛУМОТЛАР (“МАНҒИТЛАР ХОНАДОНИ САЛТАНАТИНИНГ ҚИСҚАЧА ТАРИХИ” АСАРИ МИСОЛИДА)	348
75.	Турапова Моҳидил Турдиевна, Термиз давлат университети Жаҳон тарихи кафедраси тарих фанлари фалсафа доктори (Phd)	ШАҲАРЛАРДА МИГРАЦИЯ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ ДЕМОГРАФИК ҲОЛАТИНИ ДИНИЙ ЭЪТИҚОДЛАР ВА МАРОСИМЛАРГА ТАЪСИРИ	350
76.	Turobov Bekpulat Nusratullaevich Candidate of Philosophical Science, Associate Professor Head of the department of scientific research, innovation and pedagogical training at SamSIFL	PHILOSOPHY OF ALISHER NAVOI	357
77.	Турсунов Анвар Сайпуллаевич Термиз давлат университети Жаҳон тарихи кафедраси эркин тадқиқотчиси	ЎЗБЕКИСТОН ЖАНУБИДАГИ ШАҲАРЛАРДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИ ВА УНИНГ АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДАГИ ЎРНИ	360
78.	Турсунов Сайпулла Н. “Жаҳон тарихи” кафедраси мудир, профессор Термиз давлат университети Ўзбекистон	ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАНУБИЙ ҲУДУДЛАРИДА АВТОХТАН ЭТНИК КОМПОНЕНТЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШИ	365
79.	Tursunov O'ktam Saypullayevich, Termiz davlat universiteti tarix ta'lim yo'nalishi 1-bosqich magistranti	ANOLINI IJTIMOIY HIMOYALASH TIZIMIDA “NURONIY” JAMG'ARMASINING O'RNI	368
80.	Турсунов Ф.А. Сибирский университет потребительской кооперации, Убайдуллоев А.Т. Худжандский государственный университет им. акад. Б. Гафурова	ПОВЫШЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ОБУЧАЮЩИЙСЯ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	371
81.	Турсунова Ю.Б. таянч докторанти ЎзРФА Тарих институти	ТУРКИСТОН АССРДАГИ ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ БИЛИМ ЮРТЛАРИ ФАОЛИЯТИ ТАРИХИДАН	375
82.	Тўхтаев Абдуғани Қиличович Термиз давлат педагогика институти доценти Ўзбекистон	ЎЗБЕКИСТОН-ТОЖИКИСТОН ТРАНССОММУНИКАЦИЯ СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК	379
83.	Убайдуллоев А.Т., Элмуродова С., устодони МДТ "Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик	“ТОҶИКОН”– И БОБОҶОН ҒАФУРОВ: НАҚШ ВА МАҚОМИ АСАР ДАР ХУДШИНОСИИ ХАЛҚУ МИЛЛАТИ ТОҶИК	381

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	Бобочон Гафуров		
84.	Убайдуллоев Ахрорчон, Амаков Сорбон Устодони МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Гафуров”	НИЗОМИ БОСАЛОҲИЯТ: ДУРНАМО ВА ТАТБИҚИ БОСАМАРИ ОН ДАР РАВАНДИ ТАЪЛИМ	386
85.	Ҳакимов Назар Ҳакимович Ташкентский государственный экономический университет, заведующий кафедрой «Общественно-гуманитарных и точных наук». Доктор философских наук, профессор. Дильрабо Турсуновна Амридинова Ташкентский университет прикладных наук, Профессор кафедры «История». Доктор философских наук (DSc). Севара Асанбаевна Курбанова Ташкентский государственный экономический университет, Независимый соискатель кафедры «Общественно-гуманитарных и точных наук».	АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОБЩЕСТВЕННО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУКИ ПРОБЛЕМЫ ИХ ОБУЧЕНИЯ	391
86.	Убайдуллоев Ахрорчон – устоди кафедраи педагогикаи умумии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Гафуров”, Яҳёев Муҳаммадхўча -дотсенти ФДТТ дар шаҳри Исфара	КАМОЛОТИ ҲАР ЯК ИНСОН ДАР ШИНОХТИ ЁСТ	396
87.	Убайдуллоев Ахрорчон устоди кафедраи педагогикаи умумии МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Гафуров”, Яҳёев Муҳаммадхўча - дотсенти ФДТТ дар шаҳри Исфара	ПЕШАИ ОМУЪЗГОРИ ТАЪМИМГАРИ ШУОИ ИЛМУ МАЪРИФАТИ ҚОМЕА АСТ	401
88.	Убайдуллоев А.Т., Устоди МДТ “ ДДХ ба номи академик Бобочон Гафуров”	ТАҲСИЛОТИ ФАРОГИР: ТАЪЛИМУ ТАРБИЯИ КЎДАКОНИ ИМКОНИЯТАШОН МАҲДУД	406
89.	Умаров Шуқрилло, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Имом Бухорий халқаро илмий-адқикот маркази бўлим бошлиғи. Тарих фанлари бўйича фалсафа доктори	ИЛМ-МАЪРИФАТНИ ТАРҚАЛИШИДА МАРКАЗИЙ ОСИЁ АЛЛОМАЛАРИНИНГ БУЮК ХИЗМАТЛАРИ	411
90.	Умарова Шодона магистранти курси 2 – юми ихтисоси забон ва адабиёти тоҷики Донишқадаи омуъзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент	КОРБАСТИ САНЪАТИ ИҲОМ ДАР ҒАЗАЛИЁТИ ҲОФИЗ	415
91.	Умеджанова Малика Лукмановна Преподаватель Бухарского государственного педагогического института	СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ К СЕМЕЙНОЙ ЖИЗНИ НА ОСНОВЕ АКЦИОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА НА ПРАКТИКЕ	419
92.	Файзиев А.Н. сармуаллими кафедраи педагогикаи умумии МДТ“ДДХ ба номи	ТАШАККУЛИ МУНОСИБАТҲОИ ФАРҲАНҒИ ТАРБИЯИ ХОНАНДАГОНИ СИНФҲОИ ИБТИДОИ	422

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	академик Бобочон Ғафуров” Тошева Х.Б. сармуаллими кафедраи педагогикаи умумии МДТ “ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров”		
93.	Файзова Феруза Шакировна доктор философии (PhD) по филологическим наукам и.о. доцента кафедры русского языкознания Факультета зарубежной филологии Национального университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека г.Ташкент, Узбекистан	ИЗУЧЕНИЕ ОФИЦИАЛЬНО-ДЕЛОВЫХ ДОКУМЕНТОВ XVII В. В ЛИНГВИСТИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ	428
94.	Файзуллаева Мавлюда Хамзаевна, тарих фанлари доктори Термиз давлат университети, Жаҳон тарихи кафедраси доценти	МАРКАЗИЙ ОСИЁ ХАЛҚЛАРИНИНГ АНЪАНАВИЙ ТАОМЛАНИШИДА ТАБИИЙ УНСУРЛАР АҲАМИЯТИ	432
95.	Хайназаров Бахромжон Бахтиёрвич, Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Жаҳон тарихи кафедраси доценти, PhD, доцент	ТУРКИСТОНГ ГЕНЕРАЛ ГУБЕРНАТОРЛИГИДА ТИББИЁТ СОҲАСИДАГИ ЎЗГАРИШЛАРДА ТУБ БЎЛМАГАН АҲОЛИНИНГ РОЛИ	438
96.	Накимова Muyassar Rashidovna Termiz davlat pedagogika instituti Falsafa va ma'naviyat asoslari kafedrası o'qituvchilari Ўзбекистон Patiyev Xoldor Ikromovich	МА'NAVIY TARBIYA - MILLAT MA'NAVIYATI BARHAYOTLIGINING MUHIM OMILI.	445
97.	Холикова Дилобархон Махситовна Ферганского ГУ. г.Фергана. Узбекистан	МЕХАНИЗМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НАВЫКОВ ИННОВАЦИОННОГО МЫШЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ	448
98.	Хамраев Махмуд Мирзакулович - докторант Навоийского государственного педагогического института	ЖИЗНЬ АМИРА АЛИМХАНА В ЭМИГРАЦИИ	452
99.	Хамраев Акмал O'zbekiston Respublikasi maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi Samarqand viloyati boshqarmasi tasarrufidagi 28-Ixtisoslashtirilgan Davlat Umum-ta'lim Maktab Internati matematika fani o'qituvchisi	TRIGONOMETRIK FUNKSIYALAR TARIXI, ATAMALARI VA AMALIY MASHQ, TATBIQ	458
100.	Ҳасанова Махфират Иномовна муаллимаи кафедраи умумидонишгоҳии информатикаи МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров” (Ҷумҳурии Тоҷикистон ш.Хучанд) Икромова Инобатчон Умарбоевна н.и.п., дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии информатикаи МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров” (Ҷумҳурии Тоҷикистон ш.Хучанд) Ғуфронов Додахон Начмидинович н.и.г., дотсент, мудири кафедраи геоэкология ва методикаи таълими	ТАТБИҚИ ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ЭЛЕКТРОНИ ДАР РУШДИ ИҚТИСОДИЁТИ МИНТАҚА	467

**“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ
МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.**

	факултети геоэкология ва туризми МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров” (Ҷумҳурии Тоҷикистон ш.Хучанд)		
101.	Хатамова Раъно Зафаржон қизи Ўзбекистон тарихи давлат музей бўлим мудирини Ўзбекистон миллий университети доценти Тарих фанлари фалсафа доктори (PhD)	ЎЗБЕКИСТОНДА СУВ МАНБААЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ГИДРОТЕХНИК ИНШОТЛАР РИВОЖИГА ТАЪСИРИ.	470
102.	Хидиров Холмамат Жураевич, Термиз давлат университети Жаҳон тарихи кафедраси ўқитувчиси (PhD)	СУРХОН ВОҲАСИ ТРАНСПОРТ ТИЗИМИДА ЙЎЛ ҚУРИЛИШИНИНГ АҲАМИЯТИ	480
103.	Холиқов З.Е., Termiz davlat universiteti O‘zbekiston tarixi va manbashunosligi kafedrasida dotsenti Sharifi Gavharshodbigum Termiz davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi. Ўзбекистон	BUXORO AMIRLIGI DAVRIDA SHIMOLIY AFG‘ONISTON AHOLISINING MODDIY MADANIYATI VA HUNARMANDCHILIGI.	484
104.	Холиқов Юнус Ортиқович Самарқанд давлат чет тиллар институтини Гуманитар фанлар ва ахборот технологиялари кафедраси доценти фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)	ФИЛОСОФСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ КУЛЬТУРЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОЛЕРАНТНОСТИ В МОЛОДЕЖИ	489
105.	Холиқова Рахбар Ergashevna tarix fanlari doktori, professor Toshkent davlat texnika universiteti <u>Toshkent, O‘zbekiston</u>	O‘ZBEKISTON-QOZOG‘ISTON : TA’LIMDAGI HAMKORLIK	495
106.	Xolmanova Feruza Uralovna Termiz davlat universiteti Jahon tarixi kafedrasida tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)	YANGI O‘ZBEKISTONDA O‘TKAZILGAN IQTISODIY ISLOHATLAR NATIJASIDA OZIQ- OVQAT SANOATINING O‘RNI	500
107.	Холматова Зулфия Топиболдиевана ФарғонаДУ (PhD)	ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТАЪЛИМГА ГЕНДЕРЛИ ЁНДАШУВНИНГ ЎЗИГА ХОС ТАМОЙИЛЛАРИ	503
108.	Холмуминов Х.Э Термиз давлат университети жаҳон тарихи кафедраси доценти. Ўзбекистон	МАҲАЛЛА ИНСТИТУТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ЖИҲАТЛАРИ	509
109.	Ҳочиева М.Х., Қўзиева Н.Х. омўзгорони кафедраи умумидонишгоҳии сиёсатшиносӣ	ВАҲДАТИ МИЛЛИЙ ПОЯИ СУЛҲУ СУБОТ	513
110.	Xudayberdiyev Shamsutdin Tulqinovich. Termiz davlat pedagogika instituti. Ўзбекистон	SURXON VOHASINING SUG‘ORILISHI TIZIM TARIXIDAN	516
111.	Хушбоқов П.Ш. Термиз давлат педагогика институти доценти Ўзбекистон	МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ САНОАТИ РИВОЖЛАНИШИ: МУАММОЛАР ВА ЮТУҚЛАР	518
112.	Хушвақов Наби Олимович Тарих фанлари доктори, “Шахрисабз” давлат музей- қўриқхонаси бош директори	ШАҲРИСАБЗ МУЗЕЙ ҚЎРИҚХОНАСИДАГИ САНГАРОШЛИҚДА “АБАДИЙ ҲАЁТ” ФАЛСАФАСИ	523
113.	Ҳакимова Хонбуви Ҳакимовна Исраилова Сохиба Бурибайевна Кушматова Дилдора Эргашевна	ЗДОРОВЫЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКИХ ВУЗОВ	525

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	Самаркандский государственный медицинский университет		
114.	Хакимова З.А., Курбоова М.У., Усанов Р.Т. ГОУ “ХГУ имени академика Б.Г.Гафурова”	ФИЛОСОФСКОЕ ВЗГЛЯДЫ ИБН СИНЫ О СЕМЬЕ	529
115.	Ҳасанова Дилфуза Одиловна Филология фанлари доктори, доцент Кўқон Давлат педагогика институти Раҳмонкулов Абдуназар Уралович Филология фанлари номзоди, доцент Хужанд давлат университети	ТИЛ ВА ЭТНОС	535
116.	Ҷахиш Аҳмад Зоҳир. (Афғонистон)	СУЛҲУ ВАҲДАТ ДАР ТОҶИКИСТОН – ҚУДРАТИ ҲОКИМИЯТИ ТОҶИКОН ДАР ҶАҲОН	538
117.	Ҷомӣ Бахтзода, мудири шӯъбаи электронии Китобхонаи шаҳри Душанбе ба номи Абулқосим Лоҳутӣ	АҚИДАҲОИ ДИДАКТИКӢ ВА ФАӢОЛИЯТИ ОМУӢЗГОРИИ САДРИДДИН АЙНӢ	541
118.	Ҷўраева Хайриҷон Юнусҷоновна - декани факултети санъати тасвирӣ ва технологияи МДТ ДДХ ба номи академик Б.Гафуров	ХУСУСИЯТҲОИ ХОСИ РУШДИ ҶОМЕАИ ИМРУЗА ҲАМЧУН ШАРТИ ХАТМИИ ТАҲСИЛОТИ ФОСИЛАВИИ МУОСИР ДАР МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ КАСБИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН	544
119.	Шадманов К.Б., доктор философских наук, профессор Бухарский государственный медицинский институт	МАНДЕВИЛЬ: ФИЛОСОФИЯ ЛИЧНОСТИ АНГЛИЙСКОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ	550
120.	Шамолов А.А., ДДМ ба номи М.В Ломоносов., Усанов Р.Т., Усанов Б.Р. МДТ “ДДХ ба номи академик Б.Гафуров”	ЗАМИНАҲО Ё КОНТЕКСТИ ТАЪРИХИВУ ФАРҲАНГИИ ФАЛСАФАИ ҚАДИМИ ХАЛҚИ ТОҶИК	557
121.	Шамсиева Дилором д.ф.п.н. (PhD) НавГПИ.Узбекистан	УЧЕБНЫЕ ЗАДАНИЯ НА ЗАНЯТИХ ПО РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ ПО ТАКСОНОМИИ Б. БЛУМА	562
122.	Шамшоди Ҷамшед, доктори фалсафа (PhD) аз рӯйи ихтисоси филология, дотсенти кафедраи адабиёти тольики Донишгоҳи давлатии Кўлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ	ТАРҒИБИ ҶОЯҲОИ ВАТАНДӢСТӢ ВА ХУДШИНОСИИ МИЛЛӢ ДАР АШӢОРИ АСАДГУЛЗОДАИ БУХОРОӢ	565
123.	Sharipov Shohruz Faxriddin o'g'li - O'z FA Tarix instituti kichik ilmiy xodimi	ЯҲОН МАМЛАКАТЛАРИДА ХУСУСИЯТЛАШТИРИШ СИЙОСАТИ: ТАҲРИВА ВА АМАЛИЙОТ	571
124.	Шарифова Гулбону, устоди калони кафедраи забон ва адабиёти тоҷик	ЛАБИ АҲЛИ ЗАБОН НАТВОН БА МӢҲРИ ХОМУӢШӢ БАСТАН	576
125.	Шарифова Гулшарӣ Ҳамдамовна, номзади илмҳои филологӣ	ТАСВИРИ ҲАЙВОНОТ ДАР АШӢОР МАВЛОНО ҶАЛОЛИДДИНИ БАЛҲӢ	579
126.	Шаропова Шахноза Раҳматиллоевна – кандидат	ТЕХНОЛОГИЯ ВЫРАЩИВАНИЯ МИКРОВОДОРОСЛИ	598

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	биологических наук (PhD), Бухарский государственный университет, Узбекистан. Исмоилова Дилноза Зубайд кизи - Студентка 13.5-био 19 группы		
127.	Шарофиддинова Амина , аълочии маорифи халқи Ўзбекистон, узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, Самарқанд, соли 2023	“ШАРТНОМАИ ДЎСТИИ АБАДӢ” ДАР АМАЛ	600
128.	Sharopov Saidusmon , Termiz davlat universiteti Jahon tarixi kafedrasi o'qituvchisi	O'ZBEKISTONNING JANUBIDA SHAHARLAMODDIY MADANIYATI (XVIII ASRNING IKKINCHI YARMI - XX ASR BOSHLARIDA)	607
129.	Шаропов Ш.А.- доктори илмҳои педагогӣ. профессори МДТ «Донишгоҳи давлатии Хуљанд ба номи академик Б.Ғафуров».	САЛОҲИЯТИ КАСБИИ ОМУЎЗГОР ҲАМЧУН ОМИЛИ МУҲИМИ РУШДИ ТАҲСИЛОТ	610
130.	Шерматов Дустназар Саидович , д.ф.м.н, профессор, Расулов Сунатулло Несьматуллоевич . муаллими калон, МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯали ибни Сино».	МАСИРИ ИНФИРОДИИ РУШДИ КАСБИИ ОМУЎЗОРИ МУОСИРИ ФИЗИКАИ МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ УМУМӢ	614
131.	Шерматов Дустназар Саидович , Туйчиев Абдучаббор Ашурович , Маъруф Азиза , МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино”, Тоҷикистон МДТ “Қолечи тиббии ш.Панҷакент”, Тоҷикистон	МЕТОДИКАИ НАМУНАИ ҲАЛЛИ МАСЪАЛАҲОИ ТИББӢ	617
132.	Шодиева Шахло Солиевна Бухоро давлат университети доценти. т.ф.ф.д.(PhD)	БУҲОРО ҲУҚМДОРЛАРИНИНГ ВАЛИАҲДЛИК МАСАЛАЛАРИ	625
133.	Шоев А. Муҳандиси технологияҳои иттилоотӣ Донишкадаи исломии Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзам – Абӯханифа	ТАЪЛИМ БО УСУЛИ ТЕХНОЛОГИЯҲОИ ИТТИЛООТӢ ДАР МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТӢ МИЁНА, КАСБӢ ВА ОЛӢ ДАР ЗАМОНИ МУОСИР	628
134.	Shodiyev Jahongir Jo'raqulovich Buxoro muhandislik-texnologiya instituti “Ijtimoiy fanlar” kafedrasi o'qituvchisi, falsafa fanlari doktori (PhD).	INSON TARBIIYASI, KAMOLOTI VA QADRI MASALASI SHARQ ALLOMALARI NAZDIDA	633
135.	Шодиева Ирода Саъдуллаевна – магистрант Навоийский государственный педагогический институт Республика Узбекистан	ЭЛЛИПТИЧЕСКИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ КАК ОСОБЫЙ ВИД НЕПОЛНОГО ПРЕДЛОЖЕНИЯ	640
136.	Шоев Иззатулло Хусенович старший преподаватель Бухарского государственного университета (Республика Узбекистан)	СИСТЕМА УПРАВЛЕНИЯ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВА В КОНЦЕ XIX В.	642
137.	Эвадуллаев Тохир Имом Бухорий халқаро тадқиқот маркази бўлим бошлиғи илмий-	“УҚУДУЛ АҚОИД” КАЛОМ ИЛМИГА ОИД МУҲИМ МАНБА СИФАТИДА	647
138.	Egamberdiev Botir Hamzaevich Termiz davlat pedagogika inistituti	MARKAZIY OSIYO TEMURIYLAR DAVRI YOZMA MANBALARIDA	654

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	O‘zbekiston		
139.	Egamberdiev Botir Hamzaevich Termiz davlat pedagogika inistituti O‘zbekiston	SURXONDARYONING QADIMGI EPIGRAFIK YODGORLIKLARINI O‘RGANISH TARIXSHUNOSLIGI	657
140.	Ergashev Jahongir Yunus o‘g‘li BuxDU Jahon tarixi kafedراسи dotsenti, t.f.f.d. (PhD)	BIRINCHI TURK XOQONLIGI TA‘SIRINING SHARQIY YEVROPAGA KIRIB BORISHI XUSUSIDA	660
141.	Эргашев Сухроб Мухиддинович Имом Бухорий халқаро илмий-тадқиқот маркази илмий ходими	ТУРКИСТОНДА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИНГ СОВЕТЛАШТИРИЛИШИ	663
142.	Эргашева Д. Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав	МЕТОДИКАИ ИСТИФОДАИ ТЕХНОЛОГИЯИ КОМПЮТЕРИ БО МОДЕЛҲО ВА ПРЕЗЕНТАТСИЯҲО	667
143.	Эркаев Сафар Абдулхайрович, доцент кафедрасы истории археология, этнография и религиоведение, ГОУ «Худжанского государственного университета имени академика Б.Гафурова», кандидат исторических наук (г.Худжанд, Республики Таджикистан). Усанов Равшан Тураевич, доцент кафедрасы политологии ГОУ «Худжанского государственного университета имени академика Б.Гафурова», кандидат философских наук	РОЛЬ И МЕСТО АБУ РАЙХАН БЕРУНИ В МИРОВОЙ. НАУКЕ	672
144.	Эркинов Афтондил ф.ф.д., Метрополитен санъат музейи стипендаты (АҚШ)	ФРАНЦИЯДА НАВОИЙ ИЖОДИНИНГ ЎРГАНИЛИШИГА ДОИР.	678
145.	Erkinova Nigora Тошкент	E. SHUKUR SHE‘RLARIDA BADIY SAN‘ATLAR VA ULARDA LEKSIK BIRLIKLARINING QO‘LLANISH XUSUSIYATLARI	681
146.	Эшов Б.Ж. Д.и.н., проф. Карши ГУ(Узбекистан)	РОЛЬ ФЕРГАНСКОЙ ДОЛИНЫ В СИСТЕМЫ ВЗАИМОСВЯЗИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	690
147.	Юлдашева Гуландом.	МАРИЯ САБТЕЛНИ АЛИШЕР НАВОИЙ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА	694
148.	Yuldosheva Muhayo Abdulloyevna applicant of the department of Tajik language and literature SEI «Khujund State University after B.Gafurov»	REVIEW AND COMPARISON OF THE RUSSIAN TRANSLATION OF «SAYR-UL-IBAD» BY HAKIM SANAI GHAZNEVI	701
149.	Юнусова Г.С., доктор философских наук Доцент кафедрасы «Гуманитарные науки»	ЗНАЧЕНИЕ МОРАЛЬНОЙ КРАСОТЫ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЧЕЛОВЕКА В ТОЛКОВАНИИ АБДУЛКАДИРА ГИЙЛАНИ	705
150.	Юсупов Улугбек Камалович Чирчик шаҳар касб-хунара мактаби директори	МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В ПРОФШКОЛАХ	713
151.	Юсупов Ғолибҷон Ғаниевич Муаллими калони кафедраи молия ва қарзи ДИС ДДТТ	МОҲИЯТИ СТРАТЕГИЯИ МАРКЕТИНГ ВА НАҚШИ ОН ДАР РУШДИ КОРХОНАҲОИ ЧУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН	717
152.	Yalgashov Umidjon Meliboy o‘g‘li Guliston Davlat Universiteti	VIRTUAL LABORATORIYALARDAN FOYDALANIB TALABALARNING KASBIY TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISH KOMPONENTLARI	720
153.	Яхшиликowa Нозима Илхомовна Абдурахимова Жасмина Собиржонова Бухарский государственный	К ИЗУЧЕНИЮ ВОДНО-БОЛОТНОЙ ФЛОРЫ БУХАРСКОЙ ДОЛИНЫ	724

“ПАЁМИ ДОНИШКАДА”, “АНВОРИ ИЛМ”, “ТАФАККУРИ ТАЪРИХ”. НАШРИ МУШТАРАК, 2023 №№-1-2-3.

	университет, руководитель, студенты факультета Агрономии и биотехнологии		
154.	Яхёев Муҳаммадхўча – дотсенти ФДТТ дар шаҳри Исфара, Убайдуллоев Ахрорчон устои кафедраи педагогикаи умумии Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Гафуров	ОИЛА- РАҲНАМОИ ҲАЁТ	728
155.	Ҳазратқулова Элмира Темурийлар тарихи давлат музейи илмий ходими филология фанлари бўйича (PhD) фалсафа доктори	МАРИЯ САБТЕЛНИ – ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИ АДАБИЙ МАНБАЛАРИНИНГ ТАДҚИҚОТЧИСИ	732
156.	Раҳмонов Ф.Х. ассистент кафедраи финансы и кредит ВЭД	НАЛОГОВОЕ АДМИНИСТРИРОВАНИЕ: ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	742
157.	Ergashev Jahongir (Buxoro) t.f.f.d. (PhD) Navruzova Marjona (Buxoro) Osiyo xalqaro universiteti talabasi	MAXSUS TARIX FANLARI TIZIMIDA PALEOGRAFIYANING O‘RNI	746
158.	Эргашева Мавлуда Зулқандар қизи юридик фанлари номзоди, доцент Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети мустақил изланувчиси	АБДУРАУФ ФИТРАТ – ИНСОН ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ ХУСУСИДА	749
159.	Наврузов Э.М. ГОУ «Худжандский государственный университет им.академика Б.Гафурова».	ОСНОВНЫЕ ФОРМЫ И МЕТОДЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ТВОРЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ СРЕДСТВАМИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ	754
160.	G‘afurov Doniyor Oripovich Buxoro muhandislik-texnologiya instituti “Ijtimoiy fanlar” kafedrasi dotsenti, falsafa fanlari doktori (PhD).	ОИЛА VA НИКОН МУНОСАБАТЛАРИ МАДАНИЯТНИ МУСТАҲКАМЛАШДА ДИНИЙ ҚАДРИЯТЛАРИМИЗНИНГ ТУТГАН О‘РНИ	758
161.	Темиров Шероз Тўраевич, Институти муҳандисий-технологии Бухоро	МИРСИДДИҚХОНИ ҲАШМАТИ БУХОРОЙ ВА ОСОРИ Ў	763
162.	Фотомаълумот аз густариши анчуман/фотоинформация о ходе конференции артуч-V (4-6 июли соли 2023)		829

Нашри илмӣ

МАВОДИ Анҷумани илмӣ-амалии байналмиллалии “Хонишҳои V – уми Артуҷ” бахшида ба “Масоили мубрами илмҳои педагогӣ, иҷтимоӣ-гуманитарӣ ва фанҳои дақиқ дар замони муосир”, 4-6 июли соли 2023 дар Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар шаҳри Панҷакент. Ҷилди II – 844 с.

МАТЕРИАЛЫ Научно-практической международной конференции “V – e Artuchevskie чтения”, посвященной «Актуальным вопросам филологических, социально-гуманитарных и естественных наук в современное время», 4-6 июля 2023 года в Таджикском педагогическом институте в городе Пенджикент. Том II. 844 с.

MATERIALS Scientific and practical international conference “IV - s Artuchs Readings”, dedicated to “Actual Issues of Philological, Social, Humanitarian and Natural Sciences in modern times”, July 4-6, 2023 at the Tajik Pedagogical Institute in the city of Penjikent. Vol. II. 844 s.

Муҳаррир Гулпарӣ Шарифова

Муҳаррири махсус Шероз Темиров

Верастории Ш. Воҳидов

Нашри махсус
Специальный выпуск
Special edition

© ДОТП, “Анвори илм”, соли 2023.

Маводи анҷуман дар Шуъбаи илм ва инноватсия омода карда шуд
Нашри ротопринтӣ.
Қоғази офсетӣ. Хуруфи Times New Roman Tj. Ҷузъи чопии шартӣ 42.
Адади нашр 200.
Ба чоп 16.08.2023 имзо шуд.

